

Tillståndsgivning, tillsyn och uppföljning av velfärdstjänster i Sverige

Eva Hagbjer,
Handelshögskolan i Stockholm

Granskningen av välfärdstjänsters utförare fyller olika syften

- **Tillstånd (vanligen statlig)**
 - Minskar risken att olämpliga aktörer etablerar sig som utförare
- **Tillsyn (vanligen statlig)**
 - Minskar risken att utförare sänker en tjänsts kvalitet för att spara pengar
- **Uppföljning (lokal)**
 - Minskar risken att utförare sänker en tjänsts kvalitet för att spara pengar

**Hur ser tillståndsgivning,
tillsyn och uppföljning ut?**

**Frågor om regelverkens
framtida utveckling**

Hur ser tillståndsgivning, tillsyn och uppföljning ut?

- Vilka skillnader finns mellan granskningen av olika välfärdstjänster?
- Vilka lärdomar kan man dra om granskningens ändamålsenlighet?

Tillståndsprövning

Ej tillståndsprövning	Tillståndsprövning endast för utförare av enstaka tjänster*	Tillståndsprövning av samtliga privata utförare
Hemtjänst Hälso- och sjukvård	Särskilt boende för äldre Hem för vård och boende för unga	Stöd till funktionsnedsatta enligt LSS Skola & förskola

*Här råder viss otydlighet om ifall utförare i valfrihetssystem enligt LOV ska tillståndsprövas, men min tolkning är att så inte är fallet

Tillståndsprövning

- Det offentliga huvudmannskapet som garant för kvalitet
 - Offentliga utförare
 - Entreprenadutförare, LOV-utförare
- Privat huvudmannskap kräver tillståndsplikt
 - Utförare av enstaka tjänst, privata utförare inom förskola och skola

Tillståndsprövning

- **Brukarnas skyddsbehov vägs mot resursåtgång för prövning**
 - Hälsa- och sjukvård, hemtjänst...
 - ...till skillnad från särskilt boende för äldre, LSS-verksamhet, verksamhet för barn

- **Individuell prövning av yrkesutövare och en stark profession som garant för kvalitet**
 - Hälsa- och sjukvård...
 - ...till skillnad från socialtjänst, LSS-verksamhet samt förskola och skola

Tillsyn

- Baseras på lagar och föreskrifter
- Planerad granskning
 - Lagstadgad
 - HVB för unga, bostad för unga enligt LSS
 - På myndighetsinitiativ
- Granskning som följd av rapporter om fel
 - Lagstadgade rapporter från yrkesutövare och allmänhet
 - Lex Maria, lex Sarah, PSL
 - På myndighetsinitiativ från allmänheten

Uppföljning

- Baseras på lokala mål samt eventuellt avtal
 - Lokal variation
 - Brist på aggregerad och systematisk information
- Vad vet vi?
 - Regelbunden uppföljning
 - Indikatorer, möten
 - Granskning efter exempelvis klagomål
 - ...men skillnader i uppföljningen av offentliga och privata utförare

Frågor om granskningens framtida utveckling

Viktiga frågor inför framtiden

■ Tillstånd

- Var gör tillståndsprövningen mest nytta för att förhindra olämpliga utförare?
- Vilka krav bör ställas?

■ Tillsyn

- Avvägningen mellan mängden planerad granskning och rapporter om felaktigheter?
- Vem rapporterar?

■ Uppföljning

- Uppföljning av offentliga och privata utförare – skilda aktiviteter?